ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у Дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 73. У Новом Саду, у суботу 26. јуна (8. јула) 1893. Год. IX.

Позив на претплату.

Крајем овога месеца истиче претплата свима онима, који су се на прву половину године или на другу четврт, односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Позивајући своје досадање претплатнике, а и осталу српску публику на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо се као и до сада, тако и од сада трудити, да наш лист колико год скромне околности наше малене читалачке публике то допуштају, одржимо на висини сувременог новинарства. А родољубива цел, ради које је „Браник“ покренут — јамчи за родољубивост и самосталност политичког правца овога листа.

Но скоро да је излишна свака реч у препоруку овога листа с наше стране. Српска читалачка публика прихватила је овај лист својски, па се сваким даном све више шири.

Цена је „Бранику“ као и до сада:
На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се и месечно претплатити. Месечна претплата чини 1 ф или $2^1/_2$ динара.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. (30.) јуна 1893. г.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

ХРВАТИ И БОСНА.

Познато је, да се спор између Срба и Хрвата пооштрио од окупације Босне и Херцеговине. Хрвати су тада уврстили себи у главу, да аустријска војска окупира Босну и Херцеговину за рачун Хрватске. Особито их је бунила та околност, што је на челу окупацијоне војске стојао „хрватски“ ђенерал барон Јосиф Филиповић. То беше доста Хрватима, да помисле, да је дошло време, кад ће се обновити Звонимирово царство.

Није дуго трајао овај сан хрватских занешењака, који мислише, да ће аустријска политика послужити велико-хрватској идеји. Државна власт у Босни и Херцеговини неко време подупирала је Хрвате против Срба, али наскоро промени своју политику. Видило се, да аустријској политици није стало до какве народне идеје у Босни и Херцеговини. Она хоће од тих земаља да начини аустријске провинције и да сваки народни покрет у њима угуши. А кад то хоће, онда дабогме не може подупирати ни хрватски народни покрет. Аустријска бирократија, која се угнездила, сматрала је окупиране земље као неки „хинтерланд“. Истина Хрвати се више протежирали, него Срби, али то је било с тога, што су римокатолици и што се знало, да Хрвати верују у аустријску политику на истоку. Њима се нагињало, подупирали су их у ситницама, али се њихов народни покрет ипак није трпео. У Босни и Херцеговини се крпарило, језик народни називао се босански. И тако ни Хрвати нису могли за ових 15 година да у Босни и Херцеговини подигну своје главе.

Међутим држање аустријских власти у Босни и Херцеговини није ни мало опаметило нашу браћу Хрвате. Они непрестано погледају на Беч и оданде очекују, да ће се успоставити велика хрватска држава, која није никад ни постојала и коју је измислила уобразиља једног дра Старчевића. А већ велика хрватска држава, по њиховом учењу, не може се ни замислити без Босне и Херцеговине.

Тако смо у 149. броју „Обзора“ нашли на један чланак „*Хрвата Мухамеданца*“ из Босне, у ком се говори о положају Мухамеданаца. У том чланку тај Хрват Мухамеданац препоручује својим земљацима, да се измире с аустријском политиком, да се приљубе уз аустро-угарску монархију. А што се тиче народности, то исти „Хрват Мухамеданац“ вели, да његови земљаци имају да бирају, хоће ли бити Срби или Хрвати. Он им са своје стране искрено препоручује, да буду Хрвати. Уједно се у том чланку напада Србија доста оштро и неправедно. „Обзор“ са своје стране није ништа приметио на тај чланак; изгледа дакле да се с њим слаже, те да и он мисли, да Босна и Херцеговина треба коначно да припадну нашој монархији и да Бошњаци треба да буду Хрвати.

Пре свега ми мислимо да тај чланак није писао какав угледан мухамедански вођа, какав коленовић, који се поноси својом крвљу и који има самосталности, да се не мора повијати по ветру. То ће бити каква мухамеданска — као што Хрвати веле — „продана мешина,“ која стоји у туђој служби, па хоће да заведе своје земљаке, а и Хрвате хоће мало да проголица. *У Босни и у Херцеговини нема угледног, независног, богатог и умног Мухамеданца, који ће казати, да је Хрват.* Они знају да су пореклом Срби, али их вера збуњује, те не могу да потврде своју народну свест. Али и ту ће време учинити своје. За сад већина Мухамеданаца у опште не признаје народност своју, но од оних који признају, никад ни један не ће казати, да је Хрват. Може се наћи по који свеснији, који ће казати, да је Србин, други ће избегавати разговор о томе, али за Хрвате се признају само они, који стоје у служби босанске владе, те којима је задатак, да муте појмове јер ће се тиме користити аустријска влада.

Још горе стоји с оним саветом, да Бошњаци треба да се са свим приљубе нашој монархији. То не може говорити прави Бошњак, коме лежи на срцу будућност оног народа. Тако може писати један фанатик, који би хтео да Бошњаци и Херцеговци подметну своја леђа, те да извуку из блата хрватска кола.

Кад Хрвати желе анексију Босне и Херцеговине, то они тиме показују, да су непријатељи оног народа, а уједно да нису ни добри Словени. У овом добу сваки народ има права на слободу, независност и самосталност. Нема сумње, да Босна и Херцеговина само тако могу бити самосталне и независне, ако се приљубе оној држави, у којој ће моћи своје народне особине неговати и развијати. Босна и Херцеговина правно не припадају нашој монархији и целокупност Аустро Угарске не вређа се, ако се испуни давнашња жеља народа у Босни и Херцеговини, да с осталом браћом на истоку створе независну, велику српску државу. Такво решење босанског питања одговарало би и општим словенским интересима. Ко то не види, тај из себичног интереса хотимице пред истином затвара своје очи. Ми шта више мислимо, кад би Хрвати били мало скромнији, кад њих не би уображена величина распињала, они би морали и сами увидети, да и интерес хрватског народа захтева, да се на истоку образује једна велика српска држава. *Или боље да Бошњаци и Херцеговци поделе нашу судбу и судбу Хрвата?!*

Него ту је по среди она заблуда, да би у случају анексије аустро-угарска монархија морала водити велико-хрватску политику. А зашто би морала? Пре свега аустро-угарска монархија би потискивали по природи својој сваку националну мисао. Но ако би српска мисао претрпила пораз, то би наша монархија временом потражила и друге српске земље на истоку. *Срби на истоку би изгубили своју слободу и независност, али би се у овој монархији опет према Хрватима нашли у већини. Спутана српска мисао тек би сад сметала спутаној хрватској мисли.* Општа словенска ствар би патила, али Хрвати тешко да би се користили — и *у аустријској служби претезали Срби!* Не треба се варати. Аустрија би имала увек два гвожђа у ватри, те би према приликама, попуштала час Србима час Хрватима.

Кад Хрвати прихваћају спољну политику аустријску, то они тиме отуђују Србе, јер се под тим условима Срби никад не могу измирити с Хрватима. Но и Хрватима би награда била, што би могли да мед — кроз стакло лижу!

Хрвати се могу измирити са аустро-угарском политиком у поседнутим крајевима, али на помоћ Срба у том никада нека не рачунају; а без помоћи српске — за њих у Босни и Херцеговини, где Срби живе у већини, нема успеха.

Крајње би време било, да се Хрвати озбиљно размисле о свом положају и да се окану сањарија, које немају никакве стварне вредности.

ЛИСТАК

Шћепан Мали, лажни цар црногорски

Руски написао **Д. Л. Мордовцев.**

Превео **Ј. П—ћ.**

(Наставак.)

Тог новог намет-цара звао је народ Шћепаном Малим. Немамо поузданих доказа, како се у младој глави његовој зачела мисао, да се изда за словено-руског цара, да ли га је на то подстакло и одушевило грчко свештенство и православни словенски калуђери, којима се досадило, да буду робови и без одбране жртве мусломанског безобразлука, да ли је знао за старо друговање српског народа с руским и да ли је веровао, да је могуће уједињење с Русијом, је ли то била потајна, дубоко скривена сплетка Аустрије, Прусије, најпосле какве друге државе или какве странке у Пољској, шта више у Русији, за коју странку нико неје знао; но нема сумње, да је имао присталица међу калуђерима у Црној Гори и да су га ови припремили за ту изабрану улогу. Он је убедио све, на које га је судба намерила, да је руска влада измислила вест, да је он тобоже умрьо и да је сахрањен; говорио је, како је побегао из затвора и дошао, да спасе словенска племена и веру им од турског и латинског насиља. — начин, какав је употребљавао у своје доба Пугачев, обећавајући народу слободу и олакшање дажбина, а отпадницима од вере слободу исповедања вере и савести. Црногорци стадоше веровати речима лажног цара и заиста му и поверују. Врло је природно, да њихове жеље нису далеко ишле; они несу мислили, а несу били ни политички толико развијени, да су могли имати појма о словенској федерацији (савезу): њима би било добро, кад им се не би дирало у веру и не узнемиривао живот, — то је све, за чим су Црногорци тежили. Исто је тако вероватно, да ни Шћепан Мали неје био такав ентузијаста, да је помишљао на руску круну; његове се мисли можда несу око тога бавиле, мада је он сам говорио о многом немогућем скромним калуђерима.

Септембра 1767. год. пошље Шћепан, као цар руски, из црногорске нахије Мајине проглас у приморски град Будву, који беше тада у мљетачким рукама, да га тамо прочитају.

„Ми Шћепан Мали, стајало је у том чудноватом прогласу, који ће скоро постати *Великим*, јављамо народу, да плодови још несу сазрели; но кад дође време и сазру плодови, у њих ће наћи народ неисцрпима блага — драгог камења, рубина, смарагда, сафира, алмаза, злата и сребра, — и сваки, ко верује у нас, имаће свега, што пожели. Мир и срећа онима, који нам се покоре, а тешко невернима и непокорнима: они ће погинути од мача и биће бачени у море, које чека само наш глас, да се дигне и прогута све живо.“

С прогласом је одаслан био калуђер Василије Марковић, у оно доба канцелар и секретар црногорскога владике Саве Петровића. Необични, доста речити али пуни самопоуздања изрази у тој прокламацији, коју живописац Шћепана Малог назива „мало сметеном“, начинили су на становнике будванске силан утисак. Марковић је читао позив свуда и свима, ко год га је могао слушати, грозио је и плашио их именом Шћепановим, ласкао је и обећавао куле и градове, и наскоро глас о доласку руског цара рашири се тако далеко, како се смели узурпатор неје могао ни надати. Народ је свуда мање или више лаковеран и поводљив, особито онда, кад му је тешко живети и особито тамо, где народ нема изгледа на побољшање зла, а овамо му се обећава промена горког му живота, задовољство и срећа у будуће; он лако верује таким обећавањима и с тога, што он осим живота мора нешто губити онда, кад, сиромашак, има још нешто наде на боље. Нарочито верује свакојаким лудоријама добро срце Словенино, којега цели историјски, дуговремени живот неје много могао да се упозна с оним, што други народи зову грађанским благостањем. Разумљиво је, кад је Пугачев могао повући за собом руског мужика (сељака) и овај је ишао под његове беле знаке с крстом на сусрет смрти не бојећи се ни кнуте (камџије), ни Њерчинска[1]), да је и Црна Гора тако исто очекивајући бољи живот, одазвала се позиву неког цара руског, кога она никада ни видела неје; може бити, да се у то надање помешало и друго чувство, можда страх од имена те варалице. Најпосле једна од највећих побуда да се пристаје уз тобожњег Петра III. била је по Црној Гори раструбљена вест, да је повереник руског цара и црногорски калуђер Василије Марковић, који позиваше народ на устанак, навукао на себе мржњу мљетачкога сената, који се трудио да ухвати одважнога калуђера. Уплашени сенат је шта више уценио његову главу. Таке гадне мере мљетачке полиције несу могле, а да не подсете народ на читав низ старих, крвавих увреда, за које Мљечићи још не беху платили. Марковић је својим речима израдио, да се дигло све приморје и пошло на сусрет руском цару. Марковић се виде на челу многобројне народне војске.

Становништво је долазило Шћепану с поклоном и поздравом; дођоше и неки чиновници из Котора, да се прикажу цару, — толико беше одушевљење на све стране! Приморске велике општине у мљетачкој Далмацији, читаве арбанашке покрајине и пограничне српске паланке, што беху под турском влашћу, дознавши за проглас Марковићев и слушајући из народних уста, да је дошао Петар III., да ће се скоро ударити на душмане, да ће скоро сванути слобода, — пођоше за тим општим одушевљењем и похиташе да се удруже с Црногорцима. Ето зашто се тако уплашио мљетачки сенат; а збунила се и црногорска влада, којој стојаше на челу у оно доба митрополит Сава из племена Петровића, човек добар али слаб, кога народ поштоваше више из пристојности, него што је баш од срца љубио и поштовао старог владику, који је живео усамљено не мешајући се ни у што. Владика Василије Петровић, за кога Црна Гора беше снажна, умрьо беше у Петро-

[1]) Варош у Сибиру, позната са својих богатих рудника, у којима раде многи осуђеници.

У ствари споменика Текелијиног.

(Питомцима Текелијиним.)

Између добротвора народа српског, који су својим доброчинством Српству били од користи, по величини материјалних жртава, принесених на општенародни олтар, и по плодовитости ових, прво место данас припада Сави Текелији: јер у заводу, који је он „Тюкюли Учащимся“ у Пешти основао и подигао, до сада су већ стотине синова српских добили, а исто тако и у будуће за недогледна и неопредељена времена низаће се стотине синова српских, који ће са помоћи речене Текелијине задужбине добијати и себи прибављати знања и способности за свој особни независан положај и за побоља и угледна у јавном и друштвеном животу и у сваковрсним звањима места, са којих ће после у кругу своје делателности кадри бити добра чинити и својим суграђанима у опште, а напосе својим сународницима, и тако бити од користи и од угледа чланови човечанства, грађанства и врсни синови народа српског. И ово је управо била циљ, жеља и намера Саве Текелије, зашто је он горе поменути завод у Пешти основао и установио.

Са овим је заводом неумрли Сава Текелија сам себи најсјајнији вечити споменик подигао, који ће трајно и славно светлити, докле год буде година животу народа српског, нит би било потребно ради славе Сави Текелији други какав споменик подизати.

Али морални је захтев и ред, да сваки, који од кога добије и прими какав добровољни дар, да рекне свом добротвору „хвала“, па и тој својој захвалности да даде видљива знака и доказа. — У даљем развоју овог моралног реда и закона постао је обичај, да се лицима, којих је доброчинство опсежно, обилато и за народну част и корист плодовито било, од учесника њиховог доброчинства подижу *споменици*, и то или *нерукотворени*, у виду даљих хуманитарних и добротворних дела и завода, или у виду *рукотворних* споменика од камена или туча.

Под утицајем споменутог моралног захтева и закона некоји бивши питомци Текелијини у више су маха излазили са изјавом, да је већ време, да се једном приступи делу подизања споменика великом српском добротвору Сави Текелији, али је до сада остајало све само на тим изјавама; ја мислим због тога, што се никад није излазило са каквим конкретним, детаљираним, практичним предлогом: како да се споменик оствари. — Прошлог 21. септембра 1892. год. поводом тужне успомене педесетогодишњице смрти Саве Текелије, састао се повећи број питомаца Текелијиних у Араду, и договорно су закључили, да се у време овогодишње скупштине Матице Српске закаже општи збор питомаца Текелијиних, те да се онда опширно и подробно посаветују и закључе, како да се подигне споменик Сави Текелији; овај предлог општег састанка Текелијиних питомаца у време матичине скупштине усвојен је и на другом повећем једном скупу у Земуну о Духовима.

Услед оваковог договора и закључка ја сам слободан изићи са једним конкретним предлогом, молећи другове Текелијанце, да се о њему размисле, али уједно молим, да се и сам сваки потруди о упитном предмету штогод још боље и удесније смислити и о реченом року пред збор на претрес и одлуку изнети.

Мој је предлог у главном овај:

Нека се између питомаца Текелијиних изабере и опуномоћи један одбор, који ће о свему, што је око подизања споменика Текелијиног нужно, бригу водити и радити. Тај одбор нека се одмах конституише и од присутних Текелијанаца прими прве прилоге за споменик, а после све отсутне нека поименце писмено позове на давање прилога или у готовом или у пуноважним обвезницама са кратким роком. У ту сврху требаће одбору прибавити тачан списак свију сада живих питомаца Текелијиних, како грађанског тако и војничког реда, и на прилагање позвати по наособ сваког, који већ о скупштини није дао свој први прилог.

Али почем би споменик, према величини доброчинства Текелијина и имена његовог достојан, морао стати више хиљада, те да би се ова нужна сума макар и после више година набавити могла, држим да би сходно било поступити на следећи начин:

Нека се први прилози употребе за израду једне вештачки лепе *колорираше* слике Саве Текелије, која би могла свакој кући служити на украс — по прилици као што је колорирата слика патријарха Рајачића.

Ове слике већ саме по себи ће разносити славу имена Саве Текелије, и биће тако нека врста споменика његовог. Али продаја ових слика моћиће се и треба је удесити тако, да се из ње временом набави свота нужна за споменик онакав, какав се опште жели и замишља.

За своје прве прилоге даваоци ће добити у своје време прве слике; а даља продаја слика мислим да се удеси овако: нека се одреди једна *нижа* цена за општу публику, како би свака ијоле могућнија српска породица била у стању купити слику за украс своје куће; а друга цена за питомце Текелијине имала би бити *већа*, како би се ускорила набавка своте за сами споменик нужне. Држим, да ће се сваки питомац Текелијин морално обвезаним осећати, да у свом стану или дому покрај слика својих родитеља и домаћега патрона има и слику свог добротвора, и да неће пожалити за исту дати и нешто већу цену. Могла би се договорно одредити *цена минимална*, која би се после за сваког Текелијанца као обвезна можда могла установити.

Пошто слике буду готове, „одбор за споменик Сави Текелији“, који буде изабран, нека огласом објави, да се продајом слика намерава набавити свота за подизање споменика Сави Текелији нужна, за то да се на куповање истих и на добровољне прилоге позове народ српски, нарочито пак бивши питомци Текелијини, који су са Текелијином помоћи постали оно што су, нека својим повећим прилозима и ревносним анимирањем публике на прилагање за споменик и на куповање слика Текелијиних потпомогну што скорије остварење споменика.

Ако ко за купљену слику даде више од одређене продајне цене, вишак се има урачунати као добровољни прилог.

Одбор ће сваке године у време главне скупштине Матице Српске заказивати збор Текелијиних питомаца, и овоме полагати тачан рачун о продатим у тој години сликама и добровољним прилозима, као и о учињеним трошковима. Овај ће збор Текелијанаца одобрити, а можда и неке преинаке наредити у модалитетима продаје Текелијиних слика и начину купљења прилога за споменик.

Држим, да не би неупутно било обратити се управи Текелијине пештанске фундације за припомоћ у форми или субвенције или бескаматног зајма, да се исплати израда слика Текелијиних, о којима је горе реч.

Напоменути не пропуштам и ово: да је у четрдесетим годинама код Матице Српске, при којој је онда била управа Текелијина завода, било литографисаних слика Текелијиних у знатном броју, и онда се опште говорило, да се приход од продаје истих обрати на подизање споменика Текелијина. Даље стоји и овај факт: да се пре десетак година позивало на прилагање за некакав „Пантеон“ у здању пештанског Текелијиног завода. *Држим, да би одбор за споменик Текелијин с правом могао учинити кораке, да се дозна, куд се дедоше од тих литографисаних Текелијиних слика, и од прилога за Пантеон униште своте, те да се и оне рекламују у корист споменика Сави Твкелији.* Не пропуштам још замолити свакога, коме је што познато или дозна о продаји тих слика и о купљењу прилога за „Пантеон“, да ми саопшти ради сходне употребе.

Ако би се по прљеном искуству показала потреба какве измене у правилима и уветима, које је за продавање слика и купљење прилога први збор одредио, то ће одбор ради тога сазвати нови збор Текелијанаца, али свагда у време главне скупштине Матице Српске.

По истеку десет година одбор ће сазвати главну скупштину свих Текелијанаца и приложника изрично за то, да се према постигнутом међу тим успеху дефинитивно одреди, какав споменик да се подигне Сави Текелији, или какав нерукотворени или рукотворни, онда, или после још коју годину чекања, само да буде достојан великог добротвора српског Саве Текелије!

Ја ево казах, како ја налазим да је могуће једном остварити достојан споменик Сави Текелији макар и после јоште неколико година, који ће рок свакојако краћи бити од онога, што је до сад прошло без споменика, само ако буде од стране питомаца довољно прегнућа у делу и савесног руковања са свотама, које од продаје слика и у добровољним прилозима уђу. Ја ово на јавност изнесох доста рано пред време скупштине Матичине, једно зато, да би сваки имао времена о овом мом предлогу промислити, а друго и зато, да бих подстакао и друге на размишљање о овом предмету; и мило ће ми бити, ако ко штогод удесније и боље смисли и пред идући збор Текелијанаца изнесе.

У **Каменици**, на Иваньдан 1893.

Др. Љуб. Радивојевић.

Гундулићева свечаност у Дубровнику.

(Свршетак.)

ТРЕЋИ ДАН.

15. (27.)

Јутро трећега дана намијењено је на обилажавање града, његовијех старина, његове красне околице. Овога јутра, одређена за духовни одмор, избијају на јавност и коментирају се догађаји прошлога дана.

Ц. к. поглавар Маројчић хтио је забранити вијенац краља Александра. Одбор се успротивио и изјавио: да не може одбити вијенца, који је пријављен био. Маројчић је попустио, али са увјетом: да се промијени тачка у програму свечаности, која се односи на ред при полагању вијенаца. У програму на пошљеднем месту уписан је „вијенац краља Александра и опћине дубровачке“. Маројчић хоће, да се у једну тачку стави напосе вијенац краља од Србије, а на другу напосе вијенац опћински. Учињено му је по вољи и штампан је други програм.

На открићу споменика стао је викати Бјанкини: слава хрватском пјеснику, слава Мажуранићу, слава хрватској Матици и т. д. Био је наткриљен. На једноме ћошку неколико Хрвата из Загреба, са знацима друштва „Кола“, почели су викати „живио Бјанкини“, али су брзо умукли, јер су надвладани били презирнијем погледима.

За церемоније пред спомеником неки Хрват (кажу Мликота из Каштела) рекао је неким Хрватима из Загреба: видите ли, да нема Срба. Чуо је то присутни заступник Вукотић, који је, у красном народном одијелу, носио вијенац српскијех заступника, и рекао му је: „да опозове ријеч, јер да ће се чудо догодити“. Посредовао је Др. Франк и изјавио је: „да моли проштење у име онога несмотреног чељадета.“ Одговорио је Вукотић: „да с њим не говори и од њега не тражи опроштења, него од увриједитеља“. Тад је дотични Хрват молио проштење од Вукотића, те се тако угушила и сва искра узбуне.

Чују се друге новости.

У гостионици „Лакрома“ био је поп Бјанкини на вечери са неколицином католика из Херцеговине, које је он подигао. Придошло је другијех Хрвата. Поп Бјанкини држао је говор и рекао је, као што се говорило, да су Срби у Дубровнику дошљаци и да су Бокељи дошли продавати чешље. Ту су биле двије госпођице, пјевачице друштва „Јединства“, које су изашле из гостионице са сузама у очима, под овом тучом обичнијех комплимената овога попа. Казали су догађај неколицини Бокеља, који су похитали у гостионицу, али Бјанкини-а ту већ није било.

Данас два Бокеља испитивали су догађај и тражили су попа Бјанкини-а да га упитају: је ли он онако говорио? Казано им је, да се поп Бјанкини кренуо у девет сати јутром, брзијем паробродом, што иде управ за Сплет и Задар.

Али највише се говори о јучерашњој величанственој демонстрацији српској. Поворка српска, која је ишла пред споменик послије подне, импонирала је. Хрвати, који су у Дубровник дошли били намјером да провоцирају, гледали су је као поливени врелом водом. И јест била дивота, најљепша и најдостојанственија демонстрација.

Сав простор од Гружа до Дубровника — има хода по сата од прилике — покрила је српска поворка. Двије српске заставе улазиле су у град, а пошљедњи крај још је био у Гружу. Заиста има их три хиљаде. Заступане су све српске земље: Далмација, Дубровник и Бока, Херцеговина и Босна, Војводина и Србија. Има један Србин из Старе Србије и један Мухамеданац из Херцеговине.

Поворка је ишла мирно и достојанствено. Клицала је Дубровнику, пјеснику Гундулићу, Српству, српскијем првацима. Није се од њих чула ни једна ријеч која би могла ма кога увриједити. Пред споменником, пошто је започета друга пјесма, дошли су жандари и наредили су, да се одустане. Одустало се и сви су се мирно разишли. Нико од Срба није говорио, ни мислио говорити, нити је требало говорити. Говорила је величанственост овога својевољног похода.

Признаја се и мора се признати, да су Срби наткрилили. Овај неслужбени поход споменика премашио је јутрошњи. Јутрос хрпе црквенијех барјака и службенијех представника, а послије подне све Српство. Кажемо: предводитељи хрватскијех депутација признали су, да су Срби бројем чистог народа, који је својевољно дошао на свечаност, и достојанственијем држањем однијели мегдан.

Данас кренули су Сплећани на повратак. Говорило се, да би они најприје могли помутити ред. Слутња се ова, колико је познато, није обистинила. Није се чула ни једна тужба на Сплећане, те им се сад чини част, и признаје коректност понашања. Највише се чују жалбе на чланове

граду 1766. г. Око лажног цара се искупио двор и свита, па неки буду постављени за министре и генерале. Чувени Симо-Суца, који одавно задаваше страха Турцима па и Црногорцима и у опште свима, који му се само усудили противити буде постављен за врховног пехарника царског и генерала његове војске. Узалуд се трудили стари, лишени народног поверења, приврженици владине странке у Мљетцих, Турској и самој Црној Гори, да зауставе покрет народни уверавајући народ о неистинитости тих гласова, што их ширише присталице Шћепанове, а износећи непобитних доказа, да је Петар Ш. заиста умрьо и да је сахрањен: народ то не слушаше као да му се и не говори.

Од једанпут Мљетци се подигоше да траже своја права, која они сами одавно не поштоваху код других и трођаху се да пуштајући у народ своје државне објаве докажу, да дошљак, који му је пореметио спокојство, неје цар, него варалица: Србин не вероваше већ у то доба ни мљетачком сенату ни његовој полицији, а тим мање је могао веровати дужду, јер Србин од вајкада не вољаше „дужда мљетачкога,“ он му у својим песмама даде не баш много почасније место, него „проклетом“ Турчину. А тадашњег главара мљетачке републике, дужда Мончениге, немаше повода да особито воли ни Црногорац ни Далматинац, тим пре, што га ни у самих Мљетцих не држаху ни пода што називајући га подругљиво „dogaressa“ (женски дужд).

Заман се трудио стари владика да обавести свој народ преко писама и усменим обавештавањем износећи вазда доказа у потврду лажне улоге Шћепана Малог. Узалудним се показаше најпосле и последњи кораци да се угуши устанак: нашло се људи, који главом беху у Петрограду за живота цара Петра Теодоровића, па су лично разговарали с покојним царем; ти људи се клели, да цар, што су га они видели ни мало не личи на овог, што је сада дошао у Црну Гору. Тада се појавише други сведоци: ови стадоше уверавати народ, како ни укази мљетачкога сената, ни одвраћања владичина, ни искази људи, што су били на руском двору и лично видели цара, никако не могу бити доказима за то, да је лажан руски цар, што се појавио међу њиме, како су и сенат и владика и сви, што сведоче против Петра Ш. његови непријатељи и присталице руског двора; како све речи и подметања њихова још боље показују оне потајне нити сплетака, којима су Петру Ш. отели престо; како су све то измишљотине његових непријатеља, нова потера, од које несретни цар не може да се сакрије ни у свом последњем уточишту, код добрих Црногораца, „својих пријатеља и браће,“ у којих ево дође да моли заштите и помоћи. Као јаки и неоспорими доказ да је странац, што је дошао међу њих, заиста из Русије протерани Петар Ш., навађаху то, *што је волео вино и ракију* коју цар радо пије са својим новим министрима и генералима.[2]) Најпосле наскоро се јави још један сведок у корист узурпатора.

(Наставиће се.)

[2]) Анонимни биограф Шћепана Малог истиче: son amour pour le vin et le rachia ou eau-de-vie qu' il buvoit en abondance avec ses nouveaux ministres d' état et ses généraux d' armée. (Stiépan-Mali, p. 21)

пјевачкијех дружина из Хрватске, јер се каже, да су они свуда први клицали „живио Старчевић“, „живио Бјанкини“ и дражили Хрвате „Црвене Хрватске“ из околице Дубровника и Хрвате из Макарске, који су за њима пристајали.

Хрватски пјевачи („Коло“ и остала дружина) са путницима из Загреба кренули су у Котор. Два су их разлога навела на овај пут, као што се чује. Први је: не ће да учествују на вечерашњој другој забави у позоришту, пошто им је казано, да им се вечерас не ће дозволити пјевање изван програма; други: хоће да учине част новој опћини хрватској у Котору.

Данас је Видов-дан. У српско-православној цркви свечана служба. Пјева „Биоградско Пјевачко Друштво“, прекрасно, дивно. Учињен је помен јунацима, погинулијем на Косову. Мноштво свијета није могло стати у цркву, него је заузета сва улица пред црквом. По служби „Биоградско Пјевачко друштво“ ишло је у „Штионицу“, где је по опћој жељи и захтјевању отпјевало двије пјесме.

Али данас послије подне Срби извршују још један велики чин. Сви по договору иду на гроб Меда Пуцића.

Има их окупљенијех у Гружу двије хиљаде. Пароброд „Бојана“ довезао их је из Дубровника пет стотина. На пристану ступа пред мост „Бојане“ ц. к. поглавар Маројчић са жандарима и пита Србе: куда ће? Одговара му се: да иду походити гроб Меда Пуцића. Мајорчић забрањује, јер да није у програму. Одговара му се: да се гробови могу похађати изван програма и без дозволе полицајске. Маројчић упорно забрањује жандарскијем бајонетима. Посредује барон Живковић и оштро казује Маројчићу своје разлоге. Дозвољава се уз пратњу жандара.

Упутила се два барјака српска, бокешкијех опћина и „Јединства“. За њима уређују се Срби. Поворка поклопила сву обалу великог залива у Гружу. Барјаци пењу се уз брдо на Лапад, а на другоме крају с друге стране залива још Срби из гомиле ступају у ред. Траје читав сат сукање поворке.

У гробљу пјевачи заузези су простор око гробова дубровачкога племства. Остали гробље и зидове; сав простор око гробља заузели Срби. Полаже се вијенац на Медов гроб. Пјева се: „вјечнаја памјат“. Др. Тројановић цјелива гроб и говори с мјеста, с кога је на погребу Медову Будмани заклео омладину дубровачку. Говори у име омладине Др. Матијевић. Жандари се противе. Конте Ђуро Војновић с гроба захваљује Србадији на име Медова брата, који ради старости, а по овој припеци, није могао предузети овај тешки пут на брдо, да лично захвали. Почиње говорити поп Миљан. Али жандари забрањују и позивљу на растанак. Истијем редом Срби се враћају под заставама у Груж.

Један дио Срба иде „Бојаном“ на Ријеку. Остали су у Гружу. Почиње освијетлење. Има у Гружу дванаест пароброда окићенијех лампионима. По мору плови дивна *галеђанте*, по млетачком обичају. Обала и врхови брда такође осветљени. Море од свјетлости. Људи вични овакијем илуминацијама кажу, да оваке нигдје нијесу видјели.

Весеље на обали. Весеље на паробродима. Гости се на паробродима опраштају. Хрвати на „Аустрији“ (који су пошли у Котор и вратили се) иду у Сплет. Срби из Србије на „Унгарији“ и они из војводине на „Ирису“ иду у Котор, па ће у Црну гору.

На обали у Гружу једна чета хрватскијех људи почиње пјевати хрватску химну: „Србима штрик са врат.“ Почиње гунгула. Питају Маројчића: зашто је *вашијем* слободно пјевати оваке пјесме? Он одговара: да оно нијесу његови. Мичу се жандари и забрањују пјесме.

— —

ЗАКЉУЧАК.

На свечаност дошли су Срби и Хрвати. Тако је свечаност српска и хрватска.

Срба на броју више. Хрвати више на вијенцима, јер су све опћине, сва друштва послала хрватске тробојне траке, уз ките цвијећа.

Срби су се окупили из свијех српскијех крајева, на једно мјесто, као никада до сада. Дошло их је на стотине из сваког краја. Хрвати подигоше у пошљедњем часу војску са острова, а попови раздијелише хрватске кокарде простом пуку из околице, док су у Дубровнику биле забрањене све кокарде, тобоже.

Срби су дошли у Дубровник на откриће споменика. Испунили су своју задаћу прву; испунили су још једну другу цјеливајући гроб Меда Пуцића, другог великог пјесника, чија су дјела прожмана чуством српскијем, као и Гундулићев „Осман“.

Хрвати су дошли, да попове у Дубровнику Макарске догађаје, преносећи овај пут изливе свога чуства на Србе. Дошли су, да освоје Дубровник и поразе Србе. Нијесу успјели. Поразио их је, утукао их је број српски, достојанство српско, складност Дубровника.

Заиста бјеше Срба на броју много. Бока је одметнула свијем. То је импонирало. Хрватски изазивачи обазирали су се око себе, а од Бокеља највише су зазирали. Говорили су: та ово су Црногорци, ово је црногорска војска! Заиста по пошњи и срцу јуначкоме Бокељи су ступили као прави Црногорци. Али правијех Црногораца није било; видјели смо их само четворицу, који су приватно дошли, да виде свечаност. У ове рачунамо и кнежева тајника Сундечића, који је као пјесник лично био позван и лично се одазвао.

Срби, оваком силом, могли су пркосити, а нијесу пркосили. Није се од њих чула једна ријеч, која би Хрвате вријеђала. Предводитељи хрватски хтјели су пркосити, али језик им је запињао.

Они су само по крчмама, у свом друштву држали провокаторне говоре, и изазивали иза ћошкова.

Српска потпуна побједа! **„С. Г.“**

Политички преглед.

— **Румунски народни збор у Сибињу.** У прошлом броју јавили смо, да је забрањен збор румунске народне странке у Сибињу; међу тим збор тај није забрањен, али по ономе, што је угарски министар унутрашњих послова г. *Карло Хијеронимн* наредио, готово да је забрањен. У инструкцији, што ју је г. министар послао сибињском вел. жупану у ствари тог збора вели се, да се збор допушта, пошто министар нема ништа против дневног реда тог збора, али на збор се има изаслати поуздана личност од стране власти, која ни пошто неће дозволити, да се одступи од дневног реда или да се исти прекорачи; свака противдржавна демонстрација, изјава или ти закључак има се спречити и одмах се оградити против тога, а ако устреба, *збор се има брахијалном силом разрешити!* Министрова инструкција упућује и на то, да они, који нису угарски поданици, не смеју учествовати на збору ни као чланови па чак *ни као слушаоци и да се странци и не припуштају на народни збор!!* Но опозиционо-шовинистичким листовима мађарским нису доста ни ове строге мере, него излевају свој гнев на Хијеронимија, што није сасвим забранио збор. Изасланику власти према овој инструкцији остаје да сам пресуди шта је „противдржавна демонстрација“ и он може све, што Румуни буду на збору говорили и закључивали, сматрати за противдржавну демонстрацију, јер му министрова инструкција оставља у том одрешене руке. А да ће се власт постарати, да пошље „поуздана“ човека, о том не може бити сумње.

— **Србија.** У седници народне скупштине од 22. јунија поднети су одборски извештаји о трошарини, о ревизији основних школа и о монополском прорачуну. Кад се срачунају добитци од железница, духана и соли, онда исти, наравно на папиру, износе 10,526,513 динара. Продужење држ. прорачуна примљено је у другом читању са 93 гласа, а 43 беху одсутни, двојица се уздржала од гласања. Ма да је на првом месту на дневном реду био закон о трошарини, ипак се о њему није расправљало, а томе беше узрок протест аустро-угарског заступника барона *Темела* против таког законског предлога, јер исти по мишљењу заступникову стоји у опреци са трговинским уговором између Србије и Аустро-Угарске. — Радикали спремају све више терена за себе у државном савету, јер ће се скоро поднети оптужба против бившег кабинета Авакумовићева. Државни саветник *Димитрије Голубовић*, либерал, пензионован је, те ће се на његово место, као и на место *Алимпија Васиљевића* који је оставио своје место у држ. савету кад је наименован за посланика у Петрограду, изабрати радикали, међу којима ће бити и бивши министар *Раша Милетић*. — Како „Српска Застава“ дознаје, г. *Ђирић*, потпуковник и вршилац дужности маршала двора Њег. Величанства краља, разрешен је од те дужности и часништва у двору. Потпуковник Ђирић је познат из априлских догађаја у Србији.

— **Немачка.** Цар Вељем II. закључио је 23. о. м. сесију пруског сабора опширном престолном беседом, у којој су набројани сви законодавни резултати ове петогодишње саборске перијоде. На првом месту спомиње се острво Хелголанд, које је повраћено немачко-енглеском афричком погодбом Немачкој, па онда закон о побољшању стања у народних учитеља, преображај државне и општинске порезе, промена изборног поретка и др. Светла тачка ове иначе јалове сесије је порезна реформа министра *Микела*, ког је цар с тога одликовао редом црног орла, а тамна је: недовршена школска реформа. — Париски „Тан“ говорећи о немачкој престолној беседи вели, да се мора истаћи њен мирољубиви карактер и околност, што се у њој наглашава, да је повећању војске цел да се одржи до сада стечено, другим речима status quo. — Државни сабор изабрао је за свог председника конзервативца *Левецова* само са 9 гласова већине. Центрумаш *Либер* добио је 4 гласа, а антисемита Алварт 1 глас. Данас долази пред сабор војени предлог.

— **Руска флота на средиземном мору.** Руски листови потврђују вест, да ће оделење руске флоте, што се враћа из Њу-Јорка, са више бродова балтичке руске флоте отићи у средиземно море и тамо дуже времена остати. Ова вест проузроковала је велики немир у политичким круговима тројнога савеза, јер се то сматра као руско-француска демонстрација против Енглеза у Мисиру и против Турске. „Новое Время“ вели, да ова појава руских бродова у водама средиземног мора има врло велики политички значај.

— **Мисирски поткраљ у Цариграду.** „Рајтерово заступство“ јавља из Александрије, да се поткраљ мисирски Абас-паша кренуо на пут у Цариград у пратњи министра иностраних дела Тигране-паше и врховног повереника Портина Муктар-паше. За време одсуства кедивова управљаће државним пословима Риаз-паша.

Новости из места
и из народа.

Нови Сад, 25. јуна 1893.

— **Освећење нове св. јовановске школе** обавило се јуче на Иванђан сасвим у најужем кругу општинара наших. Том приликом приређен је и банкет, на који су позвани многи општинари. За време службе било је у цркви много народа а и на слави после подне искупило се доста српског света.

— **Управни одбор срп. учит. конвикта у Нов. Саду** из своје данашње седнице заказао је своју овогодишњу редовну главну скупштину за 22. јула (3. августа) о. г. Овом приликом се одбор путем изасланика својих лично захвалио г. Др. И. Вучетићу, што се у више прилика показао пријатељ учитељству и школи и што је порадио, да је конвикт легатом покојног Томе Зековића добио 1000 ф. на своје цели. По извештају благајникову износило је имање овог друштва 30. јуна о. г. 19.918 ф. без интереса на оне капитале, који су уложени на страни.

— **Патронат срп. вел. гимназије новосадске** држао је у среду 23. јуна (5. јулија) седницу, у којој је решавано о рачунима и о поправци куће т. з. грчке школе, која припада фонду гимназијском.

— **Прилог.** Приређивачки одбор, што је приредио 12. (24.) јуна ове године концерат Јасаји, Хилгерман и Полоњија одредио је 43 ф. 17 н. од преосталог чистог прихода на три овдашње добротворне жен. задруге, те је тако и наша добротворна задруга Српкиња Новосаткиња добила од тога 14 ф. 39 н. а. вр.

— **Местни приређивачки одбор у Чакову** приређује у недељу 27. јуна (9. јула.) у великој дворани „народне гостионе“ уз суделовање местног срп. црк. певачког друштва, госпођица Софије и Драге Петровића, проф. гос. Карла Шерера, госп. Љубише Мичиног концерат Стевана Дескашева, оперског певача са игранком. Распоред: 1. Ј. Маринковић „Хеј трубачу“ пева мушки лик месн. срп. црк. певачког друшта. 2. Verdi „Aida“ самопев пева уз пратњу гласовира г. Ст. Дескашев. 3. Љуб. Ненадовић „Груда земље“ декламује госп. Љубиша Мичин. 4. Дав. Јенко „Лаку ноћ“ самопев пева уз пратњу гласовира г. Стев. Дескашев. 5. И. Свобода „Србијанка“ на гласовиру свирају четвороручно сестре гђце Софија и Драга Петровића. 6. М. Топаловић, „Соколи“ пева мушки лик срп. црк. певачког друштва. 7. R. Wagner „Lohengrin“ самопев пева уз пратњу гласовира г. Стев. Дескашев. 8. Ф. Бајер, „Стручак мелодија“ из опере Роберт Ђаво свира на гласовиру гђца Софија Петровић. 9. Народне песме „Гусле моје“ пева уз пратњу гласовира госп. Стев. Дескашев. Самопеве прати на гласовиру проф. г. Карл Шерер, а певачким збором управља г. Јов. Н. Прункл.

— **Оксфордско свеучилиште кнезу Николи.** Свеучилиште у Оксфорду у Енглеској одлучило је да пошаље једног од својих млађих чланова на Цетиње као нарочитог изасланика, који ће Кнезу Николи предати адресу честитања поводом 400-годишњице прве штампарије у Црној Гори. За изасланика је изабран млади научењак *г. Козенс Харди*, који се специјално одао на изучавање српског језика и књижевности.

— **Неистинит глас.** Неки српски листови донели су погрешну вест, да се ученик V. гим. разр. *Костић* убио у кући својих родитеља у Голубинцих. У стању смо известити, да је тај глас малицијозна измишљотина, сад чија била.

Новости са стране.

— **Атентат на Побједоношчева.** „Новое Время“ јавља, да је на врховног прокуратора св. синода у Петрограду *Константина Петровића Побједоношчева* учињен атентат. Млад неки и болешљив по изгледу богослов, по имену *Хијацинтов*, који иде на штака ма, дође у Царско Село, у летњиковац врх. прокуратора синодског желећи с њим разговарати. Кад Побједоношчев изиђе пред Хијацинтова, овај га хтеде ударити ножем, али га слуга ухвати за руку и затвори у собу. Пред полицијом изјавио је Хијацинтов, да је случајно с џепном махрамицом извукао из џепа и нож, а касније је рекао, да је врховног прокуратора хтео да уплаши. Поведена је истрага.

— **Немири у Паризу** још трају, али стање као да се побољшало. Влада је енергично прегла, да учини краја немирима, које су ђаци почели, а анархисте и париски безносличари наставили. Свеучилишни ђаци се са свим повукли и изјавили су да нису одговорни за оно, што улични талог чини. У Паризу је скупљена силна војска; само коњице има 16,000 момака. Председник републике Карно, који се опоравља од болести вратио се у Париз и провео је ноћ у Елисеју, који чуваше војска. Министарски савет се саветовао о тим немирима и закључио, да док се све не смири, не прима никакве интерпелације о том. У комори је изјавио министар-председник Дипи, да ово већ није демонстрација, него права буна, коју воде свакојаке гладнице и бескућњаци. На булеварима Сен-Мишел и Сен-Жермен прекинут је по полицијском налогу саобраћај омнибуских и трамвајских кола, јер су анархисте и други лупежи извртули једна трамвајска кола, полили их каменим уљем и запалили. Полицији *помажу и ђаци* да похвата ексцеденте. Затворено их је до сада 120, већином људи са улице и без занимања. За време ових немира убијен је један човек из револвера, а многи су рањени. Светина је бацала камење на полицију, услед тога је рањено до 10 полициста. Немири се утишавају а власт је спремила све, да енергично угуши сваки даљи немир.

— **Пренос костију пуковника Пољицина.** Као што смо у прошлом броју јавили, пренеће се кости пок. руског пуковника К. Н. Пољицина из Мункача у Русију. Приликом ископавања земних остатака тог руског пуковника доћи ће из Русије војничка депутација, а од стране аустро-угарске војске биће присутан заповедник IV. кора *принц Рудолф Лоиковиц* са више офисира наше војске. Војничку почаст одаће цео гарнизон заједничке и угарске домобранске војске у Мункачу.

НОВИЈЕ.

БЕОГРАД, 24. јунија. Нар. скупштина обавила је изборе за државни савет на упражњена места. На место А. Васиљевића изабран је бивши ратни министар *Раша Милетић*, а на место Димитрија Голубовића изабран је *Светомир Николајевић*.

ПОЖУН, 24. јунија. Гроф Апоњи ће пред својим овдашњим присталицама држати говор, у ком ће се осврнути на Етвешов говор у Вел. Керешу.

БЕРЛИН, 24. јунија. Руски царевић *Николај* враћајући се из Лондона стиже у уторак овамо. Цар ће у почаст великог кнеза Николаја давати велику част.

ЛОНДОН, 24. јунија. Данас се венчао херцег од Јорка са принцезом Маријом Тековом. Сватовски поход из Букингам палате до Сен-Џемсове капеле беше величанствен. — У данашњој седници доње куће изјавио је *Греј*, да ће се трговински уговор са Србијом што пре потписати.

Трговина.

НОВИ САД, 25. јуна (7. јула.) Жетвена радња и радња око загртања кукуруза је у свом јеку. Довоз са раном је само нерадним данима нешто знатнији доклен је иначе овамо на доњим пијацама сасвим слаб. Цене су рани на горњим пијацама с малом разликом сваком зрну досадање се одржале. На нашу пијацу што стигне ране плаћа се данас ценом овом: Пшеница новосадска, шајкашка и сремска 7 ф. 90—8 ф. 20 н. Наполица 6 ф. 80 н. Кукуруз 5 ф.—5 ф. 20 н. Зоб 6 ф. 80—7 ф. Јечам стари 5 ф. 60—70 н. Нов јечам 5 ф. — Све од 100 кгр.

*

У БУДИМПЕШТИ, 24. јуна. (6. јула). На недељњи марвени вашар догоњено је свега 1746 ком. рог. марве за кланицу. Са већег догона а мало страних купаца цена је са 1 ф., по мет. ц. попустила, плаћани угарски рима товни волови 30—32 ф., средњи 27—29 ф., лакши 25—27 ф. Српски волови 25—30 ф. Краве 24—27 ф. Све од 100 кгр. (Живи на мери.)

На овчијем је тргу било 2100 ком. оваца. Продаја била тешка пошто сеоских касапа није било. Плаћане су овце фине фуне 18—20 н., од кгр. Свилене 11—14 ф., а цоре овце 6—9 ф. од пара.

*

Течај вредности и новаца на берзи у Будим Пешти 25. јуна (7. јула) 1893.

Ц. кр. дукати	5 ф. 85 н.
Наполеондори (20 франака) .	9 ф. 82 н.
4% угар. ренте у злату . .	115 ф. 80 н.
5% „ „ „ папиру .	94 ф. 53 н.
Деонице угарске банке . .	409 ф. 25 н.
Деонице аустро-угар. банке.	990 ф. — н.
Немачке државе марке . .	60 ф. 65 н.

Стужним срцем јављамо свима сродницима, пријатељима, и знанцима, даје наша мила мати

АЛЕКСАНДРА СЕДМАК

удова Стефановић рођена Суботић напрасно од капље у среду 16. јуна у 9 сати у вече преминула у 57 година живота свога, тјело миле покојнице сарањено је по православном обреду у меленачком гробљу.

У **Меленцима** 16 јуна 1893.

Александар Седмак супруг, **Аћим Стефановић** син, **Пера Седмак** син, **Зорка Милојевић** рођ. **Стефановић** кћи, **Софија Седмак** кћи, **Алекса Милојевић** зет.

Огласи.

Стечај.

Српска православна црквена општина **бечка** расписује стечај на место **пароха** своје ново сграђене цркве. Плата је годишња 1600 ф. у готовом, а уз то ће општина још по 200 ф. уплаћивати за осигурање живота парохова, односно капитализати их за породицу његову, других обавеза према породици пароховој не прима општина. Парох има слободан стан у општинском здању који се састоји из две собе, предсобља, кујне и собе за чељад.

Компетенти могу бити само мирски свештеници, који знају савршено немачки. Инструјиране молбенице ваља слати до св. Илије 20. јула, (1. августа) о. г. на потписанога председника (Ш. Hainburgerstrasse 21.)

Из скупштине српске православне црквене општине, држане у **Бечу** 18. (30.) јуна 1893.

Мита Јосифовић с. р. као перовођа — **Ђорђе Остојић** с. р. председник.

2—3

Дражбени оглас.

На основу закључка црквене скупштине у **Ковиљ Сентивану**, расписује се дражба на мањак ради репарације цркве и то: лимарски, дрводељски и зидарски посао.

По зготовљеном прорачуну целокупна радња износи на 679 ф.

Дражба ће се одржати на дан 11. (23.) јула 1893. у 2 сахата после подне у српској општинској школи.

Сваки који жели исти посао на себе примити, има 10% од извикане своте председнику пре дражбе ради сигурности у руке предати.

Ближи услови могу се после првог огласа а и на дан дражбе видети.

У *Ковиљ Сентивану*, 21. јуна (3. јула) 1893.

Живојин Пауновић перовођа. — **Станко Рапић** председник.

2—3

ТРГОВИНА

ШПЕЦЕРАЈА, МАТЕРИЈАЛА, ДЕЛИКАТЕСА, БРАШНА, ТЕЈА, РУМА И БОЈА

ЈОВАНА ЈАСНИЋА

код „Сремца“ у **Новом Саду**

треба једног *шегрта*, ступити може одма, тражи се осим српски да зна немачки и мађарски говорити.

1—2

ЦЕНТРАЛНИ КРЕДИТНИ ЗАВОД

ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО

У НОВОМ САДУ.

ОБЈАВА.

Част нам је овим објавити, да смо услед проширења наших послова сместили и отворили

БАНКАРСКУ И МЕЊАЧКУ РАДЊУ

у главној улици бр. 27. при земљи

у истом здању где се наш завод налази.

НАША

БАНКАРСКА И МЕЊАЧКА РАДЊА

купује и продаје срећке и друге врсте папира од вредности

по постојећим ценама,

размењује дукате и друге златне домаће и стране новце,

издаје зајмове на

драгоцености, срећке и остале папире од вредности,

продаје

разне срећке уз оброчно одплаћивање,

исплаћује

купоне разних папира од вредности

и даје извешћа о згодитцима срећака као и на друга питања која спадају у ову струку.

Нови Сад, 8. Јула 1893.

ЦЕНТРАЛНИ КРЕДИТНИ ЗАВОД

ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО.

Власник и издавалац Дружина Браника. — Одговорни уредник Никола Јоксимовић. — Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду